

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Kathryn Williamsové „Profesionální péče očima klientů s hraniční poruchou osobnosti“.

Téma je zajímavé, i když obtížné. Práce je obvyklým způsobem rozdělena na teoretický úvod a vlastní výzkum. V Úvodu autorka zdůvodňuje svoji volbu a zkušenost s přístupem k lidem s HPO. Stanovení psychiatrické diagnózy je vždycky do určité míry pohledem zvenčí. Variabilita projevů HPO může z tohoto hlediska představovat určitou komplikaci. Individuální příběh je důležitý vždycky, bez ohledu na charakter psychické poruchy či choroby.

Teoretická část zahrnuje popis projevů HPO, její předpokládanou etiologii a léčbu. Autorka věnuje v souladu s hlavním cílem práce pozornost i stigmatizaci a sebestigmatizaci lidí s touto poruchou. Druhá kapitola teoretické části popisuje systém péče o duševně nemocné, s větším zaměřením na klienty s HPO. Tato kapitola je hodně rozsáhlá, redukce obecného popisu by práci prospěla. Charakteristika HPO je srozumitelná. Je ovšem otázka, do jaké míry je pocit neuspokojení citových potřeb v dětství příčinou rozvoje poruchy nebo zda jde jen o subjektivní názor těchto lidí. Je vhodné, že autorka upozorňuje na skutečnost, že projevy poruchy mohou být u různých lidí rozdílné. Přínosný je výklad způsobu reagování lidí s HPO. Je zřejmé, že tito lidé cítí značný diskomfort, ať už jej přičítají sobě nebo jiným lidem. Lze souhlasit s autorkou, že příčina HPO není jednoznačná a kromě genetické dispozice zde hrají roli vnější faktory, které ovšem mohou být ovlivněny projevy těchto lidí, vyplývající z jejich dispozic. Jde pravděpodobně o polygenní typ dědičnosti. Analýza etiologie HPO je dobře zpracovaná, autorka uvádí celou řadu možných vysvětlení. Prostředí, v němž tito lidé prožili dětství může být skutečně podivné, ale mohou v něm hrát určitou roli i sdílené genetické dispozice.

Autorka charakterizuje HPO adekvátním způsobem, uvádí aktuálně platná diagnostická kritéria z DSM-V i dalších zdrojů. Návrh na stanovení stupně hraniční poruchy je zajímavý a pravděpodobně by byl účelný. Popis léčby HPO – kapitola je dobře zpracovaná, autorka vychází z aktuálních zdrojů. Je zřejmé, že léčba této poruchy je, stejně tak jako v případě jiných poruch osobnosti, obtížná. Stigmatizace a sebestigmatizace lidí s HPO – autorka k jejímu vysvětlení přistupuje ze širšího pohledu. Připomenutí pocitu stigmatizace těchto lidí a ambivalentního postoje k vlastní diagnóze je užitečné. Charakteristika systému péče o duševně nemocné v ČR je hodně rozsáhlá, možná pro účely této práce až zbytečně. Přínosná je subkapitola o péči o klienty s HPO, autorka zde zdůrazňuje obtížnost hledání léčby takových lidí, která je pravděpodobně reálná.

Vlastní výzkum. Autorka jasně vymezuje cíl své práce. Použitá metoda je vzhledem k zaměření práce vhodně zvolena. Stanovené okruhy jsou adekvátní. Zkoumaná skupina není příliš velká, ale vzhledem ke způsobu zpracování výzkumu i s ohledem na obtíže se získáváním takových probandů je dostačující. Ve zkoumané skupině převažovaly ženy a je otázka, zda je to proto, že jsou ochotnější spolupracovat nebo je jich mezi lidmi s HPO víc. Lze ocenit, že autorka uvádí i limity svého výzkumu. Získané výsledky jsou zpracovány především ve 3 hlavních kapitolách věnovaných zrodu obtíží, stanovení diagnózy a léčbě. Z kapitoly o zrodu obtíží vyplývá, že tito lidé měli nějaké problémy již od dětství, což by mohlo odpovídat genetickým dispozicím. V kapitole o stanovení diagnózy jsou zajímavé informace o okolnostech, za jakých jim byla diagnóza HPO stanovena. Uvedení výpovědí klientů vhodně ilustruje daný problém. Reakce na stanovení diagnózy byla u jednotlivých klientů rozdílná, což zřejmě záviselo na okolnostech. Přehled reakcí jednotlivých klientů na stanovení diagnózy v tabulce č. 4 přináší důležité poznatky o jejím významu. Rozdílné názory

měli klienti i na léčbu, pravděpodobně i proto, že jejich léčba probíhala různě. I tyto informace jsou pro pochopení problému užitečné. Je zřejmé, že jde o subjektivní názor klientů, ale v tomto případě je právě on důležitý. Autorka uvádí i přehled dalších možných zdrojů opory. Názor klientů s HPO na systém péče v ČR je často negativní, kritický přístup k tomuto systému do určité míry souvisí i s jejich diagnózou, ale některé jejich návrhy by mohla být přínosné.

Zajímavý je i rozbor vybraných témat, která mohou být důležitá. Za pozornost stojí zejména stigmatizace vyvolaná zdravotníky, názory klientů mohou i nemusí být oprávněné, ale je důležité, že ji takto prožívají. Závěrečné shrnutí odpovídá požadavkům, zahrnuje všechny aspekty jimž se autorka ve své práci věnovala, včetně toho, co by takoví lidé potřebovali. Souhrn vyjádření jednotlivých klientů i v tomto případě přispívá k lepšímu porozumění dané problematice. Diskuse a závěr jsou zpracovány požadovaným způsobem. Seznam použité literatury není příliš obsáhlý, což je dáno tématem práce, ale použitá literatura je aktuální, autorka zahrnuje všechny podstatné zdroje.

Předložená práce je zpracovaná odpovídajícím způsobem a splňuje všechny požadavky. Vzhledem k tomu ji lze navrhnout k obhajobě. Navrhovaná klasifikace. výborně.

V Praze dne 16. srpna 2020

Prof. PhDr. RNDr. M. Vágnerová, CSc.

Otázka k obhajobě: Je možné říci, že HPO postihuje častěji ženy než muže, případně zda existuje nějaký rozdíl v projevech této poruchy u lidí různého pohlaví?